

Oponentský posudek disertační práce

Program: Výtvarná umění

Obor: Umění ve veřejném prostoru a umělecký provoz

Fakulta výtvarných umění VUT v Brně

Doktorand: **Mgr. Jana Písaříková**

Název práce: **Archivy a dokumentace performance art: hledání cesty mezi historií a mýtem**

Vedoucí: Prof. Tomáš Ruller, akad. soch.

Oponent: Doc. Mgr. Vladimír Havlík

- a) Aktuálnost tématu: Zájem o nové strategie při zkoumání uměleckých archivů a stejně tak o performativní aspekty v současném umění (tzv. archivní a performativní obrat) v posledním desetiletí evidentně narůstá. Reflexe těchto fenoménů je v českém prostředí velmi sporadická. Aktuálnost disertační práce Jany Písaříkové je tedy nesporná.
- b) Splnění stanoveného cíle: Hlavním cílem doktorandky byla kritická analýza vztahu archivu a performance art v jeho historických proměnách. Tento cíl byl naplněn jak v teoretické rovině (vztah živé akce k její dokumentační reprezentaci, charakteristika jednotlivých typů dokumentace, průzkum celé řady českých a zahraničních archivů performance art, analýza uměleckých a kurátorských projektů, zaměřených na reaktivaci archivů), tak i v rovině praktické (vlastní kurátorské projekty a založení MAP: media archive presents).
- c) Postup řešení problému, výsledky a přínos práce: Práce je rozvržena do čtyř kapitol, jež jsou dále členěny do podkapitol. Za klíčovou považuji třetí kapitolu: *Archivy v současném umění a archivy performance art*, která je přesvědčivá nejen obsahovou stránkou ale také svým rozsahem. Doktorandka v ní představuje a kriticky hodnotí různé typy archivů, které měla možnost prozkoumat. Mimořádně důležité je srovnání českých archivů s archivy, které měla možnost navštívit v cizině. Poprvé se zde dozvídáme, jak se v nich prakticky projevoval politicko-sociální dobový kontext. Pouze bych si dovolil polemizovat s rozvržením podkapitoly 3.1. Kategorie archivního umění - nepřipadá mi přesné míchat obecné kategorie (sublimní archiv, umělec archivář) s konkrétními archivy (Archiv J. H. Kocmana či Jiřího Valocha). Vhodnější by bylo vymezení obecných kategorií doplněné konkrétními příklady.

První kapitola (*Od performance k předvádění dokumentace*) a druhá kapitola (*Od archivu k repertoáru*) téma obsažené v ústřední třetí kapitole logicky doplňují a rozšiřují. První se věnuje vztahu performance a její dokumentace. Přináší do českého prostředí zahraniční interpretace této problematiky a doplňuje tak několik publikací (např. *Dokumentace umění* nebo *Navzám*), které již u nás k tomuto tématu vyšly. Druhá kapitola ukazuje na konkrétních příkladech možnosti performativní aktivace archivní dokumentace. Stejně tak funguje i kapitola čtvrtá, přinášející zprávu o praktické části výzkumu. V přímém vztahu k pojednávané problematice se jeví především projekt *Bylo - Nebylo*, jehož výstupem je i přesně koncipovaný katalog. Dovedu si představit jeho širší a hlubší traktování a případné vypuštění popisů dvou následujících projektů (*Alotrium* a *Výstava M. Sonny Halase*).

- d) Význam pro praxi nebo rozvoj oboru vidím v metodickém zpracování zvoleného tématu, v promyšlené struktuře, jež usazuje problematiku do základních modulů, na které je možné navázat (ať už v rovině detailnějšího rozpracování a doplnění nebo názorové polemiky). Domnívám se, že text nabízí řadu inspirativních myšlenek pro současnou uměleckou praxi.

Formální úprava a jazyková úroveň: práce je napsána srozumitelným, kultivovaným jazykem. Její odborná rovina je podána citlivě a vstřícně, takže jí může porozumět i čtenář,

který se na danou tematiku nespecializuje. Formální úpravu lze považovat za standardní, až na několik stran s rozpadlou sazbou (příliš velké mezery mezi textem a vloženým obrázkem, např. str. 79 -80 nebo 124 -125). Erudovaně zpracovaný text by si zasloužil obsáhlejší obrazovou přílohu.

Nelze se divit, že při zpracovávání takto rozsáhlého množství informací došlo k nepřesnostem či chybným údajům. Zde některé uvádím (jde především o údaje, týkají se aktivit, se kterými jsem osobně svázán). Předpokládám, že před případným knižním publikováním by bylo vhodné, aby text prošel redakční úpravou.

- Str. 42: V přirovnání k detektivce by mělo být místo *zemřelý* spíš *mrtvý*, oběť zločinu většinou sama nezemře, leč je sprovozena ze světa padouchem
  - Str. 45: Přesnější formulace by byla „Projekt Yesterday tak na příklad vznikl na pobídku Klímové zveřejnit filmy, které Havlík považoval za nedokončené. Filmy Yesterday a Ostříhal se potom autor (ve spolupráci s Petrem Šprinclem) natáčí záběr po záběru na 8 mm filmový pás znovu.
  - Str. 46: Pozn. 66 - Mezi pamětníky akce, kteří se účastnili jejího remake, byl ještě Jaroslav Vacek
  - Str. 46: Pozn. 67 - Původní účastníci: Radek Horáček, Vladimír Havlík, Ladislav Daněk, Jaroslav Vacek, Pavel Netopil, Zdeněk Škrabal, Rita Hospodarzová a Jindřich Marek.
  - Str. 47: Pozn. 68 - V katalogu k výstavě Vyprávění stojí: Koncepce výstavy a katalogu Jan Krtička a Jan Prošek. I když se dá předpokládat, že zásadní podíl patří Janovi Krtičkovi, je třeba uvádět i jméno Jana Proška.
  - Str. 121: „Domnělá amputace vlastního přirození“ je připisována Rudolfovi Schwarzkoglerovi nebo v symbolické rovině Günteru Brusovi ale určitě ne Naumanovi.
  - Str. 149: „Vědecko-výzkumné pracoviště Akademie výtvarných umění v Brně“ je samozřejmě v Praze
  - Pokud se v disertační práci několikrát cituje z katalogu Bylo - Nebylo, měl by být uveden i v seznamu literatury
- e) Z textu disertační práce jasně vyplývá, že se Jana Písaříková ve zvolené problematice výtečně orientuje a je schopna množství poznatků i osobních zkušeností utřídit a kriticky přehodnotit. Sympatická je otevřenost vůči různým interpretačním modelům vztahu mezi živou akcí a jejím záznamem, stejně tak jako vstřícnost k experimentální práci s archivy performance art. Neméně sympatická je schopnost nadhledu a cit pro objevování a zaplňování mezer při mapování fenoménu archivů a performance art. Lze jen doufat, že doktorandku výzkumnická vášeň neopustí a my se v budoucnu dočkáme dalších textů nebo kurátorsky koncipovaných výstav.

Disertační práce splňuje zákonné podmínky. Doporučuji ji k obhajobě a bude-li úspěšně obhájena, doporučuji udělení titulu PhD. Za přínosné bych považoval publikování práce v knižní podobě (samozřejmě po důkladné redakční práci).

Náměty, dotazy a připomínky k diskuzi: V případě možnosti publikování práce byste ponechala stávající strukturu nebo byste nějakou část upřednostnila a případně rozšířila?

Datum a podpis oponenta:

V Olomouci dne 7. 9. 2016

Doc. Mgr. Vladimír Havlík